

Лесик И. Оценочность и эмоциональность как интерпретативный потенциал иронии.

В статье выражение иронического отношения рассматривается как процесс вынесения иронической оценки, определяется статус иронии в когнитивном оценочном пространстве, выявляются когнитивные процедуры оценивания, которые позволяют идентифицировать иронию в дискурсе; исследуются особенности восприятия иронической оценки реципиентом иронии; устанавливается доминирующая психологическая установка продуцента иронии как устремление к выражению интеллектуального преимущества. Принимая во внимание характер оценочности в формально выраженном и скрытом значениях, выделяется два типа иронии: ироническая критика и иронический комплимент, а также анализируется их функционирование в дискурсе, специфика их восприятия реципиентом иронии. Учитывая то, что отличительной чертой иронии и сарказма является степень интенсивности критического отношения говорящего к объекту иронии, сарказм рассматривается как более критическая, презрительная и язвительная форма иронии. Насмешка как эмоциональный компонент иронического смысла исследуется независимо от наличия/отсутствия реакции смеха на ироническое высказывание.

Ключевые слова ирония, сарказм, оценочность, эмоциональность, продуцент, реципиент.

Lesyk I. Evaluation and Emotionality as an Interpretative Potential of Irony.

The article considers the ironic attitude as the process of making an ironic evaluation, it determines the status of irony in the cognitive evaluation space, reveals cognitive evaluative procedures that help to identify irony in a discourse; investigates the peculiarities of the perception of an ironic evaluation by a recipient of irony; states the dominating psychological state of a producer of irony as striving to express an intellectual superiority. Taking into account the nature of the evaluation in formally expressed and hidden meanings two types of irony are singled out: an ironic criticism and an ironic compliment. Their functioning in a discourse and the specificity of their perception by a recipient are analyzed. Taking into consideration the fact that the distinctive feature of irony and sarcasm is the degree of the intensity of a critical attitude of a speaker to an object of irony, sarcasm is viewed as the more critical, contemptuous and caustic form of irony. Mockery as an emotional component of an ironic meaning is studied irrespective of the presence/absence of the reaction of laughing to an ironic utterance.

Key words: irony, sarcasm, evaluation, emotionality, producer, recipient.

Леся Овсієнко
(Черкаси)

УДК 811.112.2'37

**ОЦІНКА ЯК КОМПЛІМЕНТ І ПОХВАЛА
В НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ДІАЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ**

З'ясовано особливості понять компліменту та похвали, подано різні погляди на тлумачення цих понять, розглянуто особливості реалізації оцінки як компліменту та похвали у контексті німецькомовного діалогічного дискурсу, описано, як оцінка мовленнєва діяльність впливає на ознаки компліменту та похвали в контексті німецькомовного діалогічного дискурсу та які компліменти і похвала домінують у процесі здійснення міжособистісної взаємодії. Детальний аналіз відібраного матеріалу дозволив здійснити типологію оцінних компліментів: компліменти, які характеризуються за вектором компліментарності, оцінні компліменти з одним або кількома адресатами, компліменти, що характеризують адресата за фокусом компліментарності. Мовленнєві акти похвали у контексті німецькомовного діалогічного дискурсу класифіковано як зорієнтовані на: зовнішній вигляд адресата, поведінку комунікантів, риси характеру та особистість адресата, особисті здібності мовців, непрямого адресата та похвалу, яка характеризує інтелектуальні здібності адресата.

Ключові слова: оцінка, комплімент, похвала, діалогічний дискурс, комунікант, адресант, адресат

Постановка проблеми. Успішність комунікації залежить від уміння ввічливо вести розмову, дискусію, висловлювати свої думки й твердження. Увічливість як важлива основа

гуманітарного виховання особистості є наслідком суспільних та міжособистісних відносин між комунікантами. Дослідниками наголошується, що в сучасному суспільстві толерантне й шанобливе ставлення більше не є звичним явищем, оскільки не існує точно встановленого етикету ввічливості чи правильно сформульованих правил її застосування [5, с. 334]. Комплімент та похвала як прояви увічливості є ефективними і комунікативно значущими складниками мовленнєвого акту. Комплімент та похвала неодноразово були об'єктом наукового інтересу як українських, так і іноземних дослідників [1; 6; 10; 11; 12; 13 та ін.] та все ж до цього часу залишається актуальним для вивчення. Відомо, що комплімент – це оцінка, але ця оцінка нерідко є завищеною, стосується співрозмовника – його рис характеру, дій, зовнішності, предметів туалету, здобутків і т.і. [4, с. 360].

Метою статті є проведення аналізу оцінних висловлень, які виражаються як комплімент і похвала в контексті німецькомовного діалогічного дискурсу. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**: (1) з'ясувати сутність понять «комплімент» та «похвала»; (2) визначити особливості реалізації компліменту та похвали в контексті німецькомовного діалогічного дискурсу; (3) виокремити та описати оцінку як комплімент та похвалу.

Виклад основного матеріалу. Згідно з теорією класифікації іллокутивних актів [8, с. 170–194], комплімент належить до експресивних мовленнєвих актів. Суть його іллокутивної мети полягає у передаванні інтенційного стану одного із співрозмовників, зміст якого відображений позитивною оцінкою, експліцитно чи імпліцитно вираженою в пропозиційному змісті висловлень діалогічного дискурсу; намірі чи прагненні співрозмовника задовольнити адресата та позитивному ставленні мовця до співбесідника. Щодо визначення поняття *комплімент*, то в різних словниках знаходимо такі дефініції: комплімент (з фр. *compliment*): 1) приємні, люб'язні слова, похвала, лестощі [3, с. 189]; 2) похвала, викликана бажанням висловити люб'язність або полестити кому-небудь [9, с. 1262].

Дослідниками встановлено, що до компліменту найчастіше вдаються щоб відзначити зовнішність або досягнення співрозмовника. Зовнішні ознаки стосуються безпосередньо зовнішнього вигляду адресата («*Die neue Frisur steht dir aber gut!*»), або його власності («*Ein wunderschönes Haus haben Sie!*»). Досягнення натомість ґрунтуються на (успішному) результаті, здобутому вмінням чи талантом адресата [13]. Схвалення також отримують і такі риси людського характеру, як люб'язність, терпіння, чесність тощо.

Розглянемо, як оцінна мовленнєва діяльність впливає на ознаки компліменту в контексті німецькомовного діалогічного дискурсу та які компліменти домінують у процесі здійснення міжособистісної взаємодії. Детальний аналіз відібраного нами фактологічного матеріалу дозволив здійснити типологію оцінних компліментів.

Компліменти, які характеризуються за вектором компліментарності:

1. Директивний комплімент звернений до співбесідника та виконує в процесі комунікації дві ключові функції – комунікативного суб'єкта та адресата компліменту (представлений висловленнями у вигляді формального звертання): «*Meine geliebte, meine schöne, meine wunderbare Elisabeth*», *sagte er leise vor sich hin* (Danella, TadR, 133). У такий спосіб таємно закоханий у свою пацієнтку лікар виражає свої почуття.

2. Рефлексивний комплімент (комплімент самому собі): «*Ja, ich war einmal ein Schauspieler. Ein Künstler. Und ich bin es noch. Natürlich...*» (Danella, TadR, 162). Комунікант під впливом емоцій захоплюється собою, тим, чого він досягнув. Хвалячи себе, комунікант намагається продемонструвати, який він талановитий та привернути до себе увагу оточуючих.

3. Комплімент непрямою адресату. «*Sie sieht großartig aus*», *sagte ich* (Remarque, DK, 157). Схвалення висловлюється щодо власне адресата за його відсутності.

Оцінні компліменти з одним або кількома адресатами:

1. Комплімент одному адресату: «*Ja, Sie sind – du bist noch schöner geworden*» (Sponzel, MiG, 51). Адресант захоплений вродою адресата – дівчини, позитивно оцінює її зовнішній вигляд. Наступний комплімент представлений у дискурсивному контексті: «*Sie sind schön, Elisabeth, wissen Sie das?*», *sagte er leise*. «*Es ist eine Schönheit, die von Ihnen kommt. So etwas sieht nicht jeder. Aber ich...*», *seine andere Hand legte sich sanft an ihre Wange und hob ihr Gesicht ein wenig empor*, «*... ich kann es sehen*» (Danella, TadR, 166). Адресант як ініціатор дискурсу

висловлює комплімент симпатичній дівчині, наголошуючи, що вона гарна. На його думку, таку красу не кожен здатен помітити.

«*Wie schön du so bist, Pat! Viel schöner als in allen Kleidern*» (Remarque, DK, 136). «*Gottverdammte, du bist ein großartiges Mädchen, Pat...*» (Remarque, DK, 192). Обидва компліменти висловлює Роберт стосовно адресата – Патрисії.

2. Комплімент колективному адресату:

«*Sind wir ein hübsches Paar, wir beide?*»

«*Das schönste, das ich je gesehen habe*», rief Tobias voll Überzeugung (Danella, TadR, 174).

Комплімент колективному адресату *ein Paar* висловлюється мовцем, паном Грегором, по відношенню до себе та своєї коханої. Реакція на цей мовленнєвий крок комуніканта представлена згодою й підтримкою такого оцінного судження.

Компліменти, що характеризують адресата за фокусом компліментарності. Під фокусом компліменту розуміють виділення характеристики адресата компліментарності, яка являє собою найбільш цілісне уявлення адресата про нього або його окремі якості, тобто уточнений, звужений об'єкт компліменту. Фокус компліменту може бути зосереджений на:

1. Зовнішності співрозмовника (обличчя, статура і т.і.):

1.1. Окремих рисах зовнішності (красиве волосся, обличчя, фігура):

«*Deine Haare sind heute so schön*», sagte er ... «*Sehr schön sind sie geworden. Wirklich sehr schön*». (Danella, TadR, 107). Батько робить комплімент дочці щодо її гарного волосся.

1.2. Загальному вигляді особи: «*Du siehst reizend aus*» (Danella, TadR, 27). Батько робить комплімент щодо зовнішності дочки.

2. Внутрішньому світі адресата (розумі, інтелекті, моральних якостях, рисах характеру і т.і.): «*Cool, Mama, du bist echt cool*» (Faschinger, SdV, 67). Дочка робить мамі комплімент, коли та її розуміє й відпускає погуляти.

3. Професіоналізмі та певних наукових чи інших здібностях особистості:

«*Sie sind ein Genie, Abbe...*» (Sponsel, MiG, S. 100). Старший колега говорить у присутності свого підлеглого про нього як про генія, який дуже талановитий.

«*Ein sehr berühmter Filmschauspieler. Eigentlich der berühmteste, den wir haben. Veit Gregor. Haben Sie den Namen nie gehört?*» (Danella, TadR, 43). Комуніканти дискурсу: лікар і медсестра говорять про Файта Грегора, одного з найвідоміших акторів сучасності. Лікар використовує компліментарні висловлення, щоб якнайкраще пояснити медсестрі, з ким вони щойно спілкувалися.

4. Особистості співрозмовника. Оцінне компліментне висловлення містить загальну характеристику (комплексний оцінний комплімент): «*Ich wusste ja nicht, dass ich hier eine so begabte, hilfsbereite Person wie dich treffen würde*» (Link, DEdS, 14]. Адресант за допомогою оцінного компліменту прагне привернути до себе увагу незнайомки, яку випадково зустрів на вулиці.

Представлені типи компліментної інтеракції найчастіше зустрічаються в різних контекстах німецькомовних діалогічних дискурсів та охоплюють широке коло характерних ознак компліментації.

Мовленнєвий акт похвали в дискурсивному контексті належить до інформативних мовленнєвих актів та має певну предметну мету. На відміну від компліменту, похвала відноситься до такого типу мовленнєвого впливу, який пов'язаний з об'єктивно встановленим ставленням суспільства до різних чинників, а саме, коли мовець спирається не тільки на свою суб'єктивну думку, а й на загальноприйняті уявлення [7, с. 93]. Під похвалою розуміють хороший доброзичливий відгук про кого-, що-небудь; схвалення [2, с. 1093]. Зазвичай у дискурсивному контексті їй притаманна коротка форма вираження оцінних суджень стосовно об'єкта оцінки. На основі дискурсивного аналізу відібраних фрагментів діалогічних дискурсів мовленнєві акти похвали класифіковано як зорієнтовані на:

1. Зовнішній вигляд адресата: «*Hübsch hat sie ausgesehen*», meinte Herr Mackensen, «*richtig hübsch... Sie ist sonst immer so still, so zurückhaltend. Macht gar nichts von sich her...*» (Danella, TadR, 44–45). Пан Макензен хвалить дочку свого сусіда, яка гарно виглядає, у присутності її

батька. Похвала в дискурсивному контексті вводиться комунікантами не тільки заради характеристики особи, а й із певним наміром – побачити в об'єкті оцінки щось хороше.

2. Поведінку комунікантів:

У фрагменті діалогічного дискурсу похвалу вчинку хлопчика, колишнього товариша свого сина, висловлює батько загиблого Крістофа: «*Nett, dass du gekommen bist*», *sagte Christophs Vater noch einmal. «Du und Christoph, ihr wart so gute Freunde...»* (Korschunow, DSmC, 30). Батькові приємно бачити у себе вдома товариша свого загиблого сина.

3. Риси характеру та особистість адресата:

«*Ja, ja. Sie sind sehr freundlich, Herr Gregor*» (Danella, TadR, 51). Пану Грегору, відомому актору, адресується похвала від шанувальників щодо його привітності.

Das Mädchen lachte: «Du bist lustig. Ich mag lustige Leute gern» (Remarque, LDN, 101). Дівчина хвалить під час першого знайомства юнака за його веселу вдачу.

4. Особисті здібності комунікантів: «*Aber mein geliebter Liebling, du kannst ja plötzlich wunderbar tanzen*» (Remarque, DK, 427). Оцінне компліментарне висловлення стосується вміння адресатом добре танцювати.

5. Непрямого адресата: «*Die Schimanowska sieht nur so aus. Sie hat ein gutes Herz*» (Remarque, LDN, 71). Комуніканти, говорячи про власне адресата, хвалять її за добре серце.

6. Похвалу, яка характеризує інтелектуальні здібності адресата: «*Diese Natalie Quint ist eine kluge Frau. Eine sehr kluge Frau. Ich bewundere sie, weil sie Intelligenz immer mehr bewundert habe als alles andere*» (Link, SS, 244). Подруги висловлюють похвалу щодо кмітливості власне адресата – Наталі Квінт, за її відсутності.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, комплімент розглядається як мовленнєвий акт, у якому зазвичай адресант виражає захоплення, похвалу стосовно свого партнера по комунікації. Комплімент уводиться співрозмовником у контекст німецькомовного діалогічного дискурсу із певною комунікативною метою, інтенцією – позитивно вплинути на свого партнера по комунікації, підкресливши його кращі риси та досягнути поставлених завдань. Комплімент, у залежності від ситуації спілкування, позитивно впливає на адресата, підкреслює не тільки кращі боки об'єкта оцінки, а показує рівень вихованості та хорошого тону адресанта. Похвала, на відміну від компліменту, зорієнтована на адресата, його особистісні якості, інтелектуальні здібності, поведінку і т.д. Похвала, яка висловлюється адресантом щодо свого співрозмовника базується не тільки на його власних переконаннях чи світогляді, а й лежить в основі загальноприйнятих у суспільстві норм вихованості та моралі. Мовленнєвий акт похвали зорієнтований на підтримку комуніканта й на схвальний відгук про нього. Перспективи подальших розвідок убачаємо у дослідженні оцінної мовленнєвої діяльності із залученням теорії мовленнєвих актів у різних типах дискурсів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Агаркова О. А. Прагматические аспекты комплимента как формы речевого этикета: дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.19 / Агаркова Ольга Анатольевна. – Челябинск, 2004. – 133 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / [укладач. і гол. ред. В. Т. Бусел]. – К.; Ірпінь : Перун, 2005. – 1728 с.
3. Івченко А. О. Тлумачний словник української мови / Анатолій Олександрович Івченко. – Х. : Фоліо, 2003. – 540 с.
4. Ларина Т. В. Категория вежливости и стиль коммуникации. Сопоставление английских и русских лингвокультурных традиций / Татьяна Викторовна Ларина. – М. : Рукописные памятники Древней Руси, 2009. – 512 с. .
5. Микитюк Ю. Розуміння компліменту як мовленнєвого акту в працях учених ХХ – поч. ХХІ ст. / Ю. Микитюк // Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. – Вип. 81 (2). – С. 334–337.
6. Міщенко В. Я. Комплімент в мовленнєвій поведінці представників англословних (британської та американської) культур : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 "Германські мови" / В. Я. Міщенко. – Х., 2000. – 18 с.
7. Серебренникова Е. Ф. Лингвистика и аксиология : [коллект. моногр. / под ред. Е. Ф. Серебренниковой] / Е. Ф. Серебренникова, Н. П. Антипов, Л. Г. Викулова и др. – М. : ТЕЗАУРУС, 2011. – 351 с.
8. Серль Дж. Р. Классификация иллокутивных актов / Дж. Р. Серль // Новое в зарубежной лингвистике. Теория речевых актов : [ред. кол. А. К. Авеличев, Н. Д. Арутюнова / общ. ред. Б. Ю. Городецкого]. – М. : Прогресс, 1986. – Вып 17. – С. 170–194.

9. Словарь современного русского литературного языка : в 17 т. / [ред. Василий Чернышев]. – М. : АН СССР, Институт русского языка, 1956. – Т. 5. – 8160 с.
  10. Сурова Е. А. К вопросу о критериях типологизации высказываний в комплиментном дискурсе [Электронный ресурс] / Е. А. Сурова // Мир лингвистики и коммуникации, 2008. – № 1 (10). – Режим доступа : http://tverlingua.ru/archive/010/7_10.htm
  11. Farenkia B. M. Kontrastive Pragmatik der Komplimente und Komplimenterwiderung. Kamerunisch-Deutsch / Bernard Mulo Farenkia. – [1. Auflage]. – Aachen : Shaker Verlag, 2004. – 144 S.
  12. Farenkia B. M. Kreativität und Formelhaftigkeit in der Realisierung von 20 Komplimenten : ein deutsch-kamerunischer Vergleich [Электронный ресурс] / Bernard Mulo Farenkia. – Режим доступа : http://www.linguistik-online.de/22_05/mulo.pdf
  13. Probst J. Ein Kompliment in Ehren ... Aspekte eines "höflichen" Sprechaktes in mehreren Sprachen [Электронный ресурс] / Julia Probst // Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht. – 2003. – № 8(2/3). – S. 1–16. – Режим доступа : <http://www.ualberta.ca/~german/ejournal/Probst1.htm>.
- ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ:**
14. Danella, TadR: Danella U. Tanz auf dem Regenbogen / Utta Danella. – Münch. : Franz Schneekluth Verlag, 1974. – 448 S.
  15. Faschinger, SdV: Faschinger L. Stadt der Verlierer / Lilian Faschinger. – München : Carl Hanser Verlag, 2007. – 319 S.
  16. Korschunow, DSmC: Korschunow I. Die Sache mit Christoph / Irina Korschunow. – Hamb. : Friedrich Oetinger Verlag, 1995. – 138 S.
  17. Link, DEdS: Link Ch. Das Echo der Schuld / Charlotte Link. – Münch. : Wilhelm Goldmann Verlag, 2009. – 542 S.
  18. Link, SS: Link Ch. Schattenspiel / Charlotte Link. – Münch. : Wilhelm Goldmann, 1993. – 528 S.
  19. Remarque, DK: Remarque E. M. Drei Kameraden / Erich Maria Remarque. – M. : Verlag für fremdsprachige Literatur, 1960. – 453 S.
  20. Remarque, LDN: Remarque E. M. Liebe Deinen Nächsten / Erich Maria Remarque. – [4. Auflage]. – Köln : Kiepenheuer & Witsch Verlag, 2008. – 347 S.
  21. Sponsel, MiG: Sponsel H. Made in Germany: die dramatische Geschichte des Hauses Zeiss / Heinz Sponsel. – Gütersloh : C. Bertelsmann Verlag, 1957. – 336 S.

Ovsienko L. Оценка как комплимент и похвала в немецкоязычном диалогическом дискурсе.

В статье рассматриваются особенности понятий комплимента и похвалы, поданы разные взгляды на толкование этих понятий, рассмотрены особенности реализации оценки как комплимента и похвалы в контексте немецкоязычного диалогического дискурса, описано, как оценочная речевая деятельность влияет на признаки комплимента и похвалы в контексте немецкоязычного диалогического дискурса и какие комплименты и похвала доминируют в процессе осуществления межличностного взаимодействия. Анализ отобранного материала позволил осуществить типологию оценочных комплиментов: комплименты, которые характеризуются за вектором комплиментарности, оценочные комплименты с одним или несколькими адресатами, комплименты, которые характеризуют адресата за фокусом комплиментарности. Речевые акты похвалы в контексте немецкоязычного диалогического дискурса классифицированы как сориентированные на: внешний вид адресата, поведение коммуникантов, черты характера и личность адресата, личные способности коммуникантов, непрямого адресата, и похвалу, которая характеризует интеллектуальные способности адресата.

Ключевые слова: *оценка, комплимент, похвала, диалогический дискурс, коммуникант, адресант, адресат*

Ovsienko L. Evaluation as Compliment and Praise in German Dialogic Discourse.

Specific features of concepts of compliment and praise are clarified in the paper, as well as different views on the interpretation of these concepts are given, specific features of the implementation of evaluation as a compliment and praise in the context of German dialogic discourse are studied, the fact describes how the evaluative speech activity affects the signs of compliment and praise in the context of German dialogic discourse and what compliments and praise dominate the process of interpersonal interaction is described. Detailed analysis of the selected material allowed to build the typology of evaluation compliments: compliments, characterized by the vector of complementarity, evaluative compliments with one or more recipients, compliments, characterizing the recipient according to the focus of complementarity. Speech acts of praise in the context of German dialogic discourse are classified as ones which are focused on: the recipient's appearance, the communicants' behavior, character traits and the recipient's personality, the

speaker's personal skills, indirect recipient's personal skills, and praise that characterizes the recipient's intellectual capacity.

Key words: *evaluation, compliment, praise, dialogical discourse, communicant, sender, recipient.*

Анастасія Прокоїченко
(Київ)

УДК 811.11

СПІЛЬНІ ТА ДИФЕРЕНЦІЙНІ ОЗНАКИ КАТЕГОРІЙ ЕМОТИВНОСТІ, ЕКСПРЕСИВНОСТІ ТА ОЦІННОСТІ

У статті розглянуто спільні та диференційні ознаки категорій емотивності, експресивності та оцінності. Виявлено, що ці три категорії є рушійною силою будь-якої мови, оскільки вони сприяють створенню у мові нових засобів, які, у свою чергу, допомагають краще передавати думки та почуття. Проаналізовано співвідношення понять «емотивність», «експресивність» та «оцінність» як ключових категорій емотіології тексту та встановлено, що ці поняття не є синонімічними, хоча наявність спільних ознак свідчить про їхній тісний взаємозв'язок. Виявлено, що складність та багатоаспектність такого психофізіологічного феномену як «емоція» зумовлює існування у лінгвістиці різноманітних підходів до трактування понять емотивності, експресивності та оцінності. Також виділено три типи оцінного значення та проаналізовані основні відмінності між ними. Крім того, в статті стверджується, що категорії емотивності, експресивності та оцінності не є синонімічними, хоча наявність спільних ознак і засвідчує їхній тісний взаємозв'язок.

Ключові слова: *емотивність, експресивність, оцінність, категорія*

Постановка проблеми. У рамках атропоцентричної парадигми сучасного мовознавства думка американського вченого Е. Сепіра про те, що емоції не повинні бути об'єктом лінгвістичного дослідження, є застарілою та неактуальною. За останні роки емоційний аспект лінгвістики став об'єктом численних наукових досліджень. У цих напрямках сьогодні активно працюють такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Є.Ю. Чайковська, Я.В. Гнезділова, І.І. Шаховська, С.В. Гладь, В.Н. Цоллер, В.І. Шаховський, Б.Волек, Дж. Ейчісон та ін. Та, незважаючи на велику кількість праць, що з'явилися протягом останнього часу як в Україні, так і за кордоном, багато проблем, пов'язаних із відтворенням емоцій у мові, так і залишаються не розв'язаними. До таких проблем відноситься і питання диференціації таких важливих лінгвістичних категорій, як емотивність, оцінність та експресивність, адже складність та багатоаспектність такого психофізіологічного феномену як «емоція» зумовлює існування у лінгвістиці різноманітних підходів до трактування цих понять.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У перших працях, присвячених емоційно-оцінним та експресивним аспектам мовних одиниць, терміни емотивність, експресивність та оцінність використовувалися як синоніми. (Ш. Баллі, В.В. Віноградов, Д.Н. Шмельов). Та починаючи з 70-х років ХХст. у лінгвістиці з'являється диференційний підхід до вивчення категорій емотивності, експресивності та оцінності. Тоді почали з'являтися фундаментальні дослідження, присвячені категорії емотивності (В.І. Шаховський, Л.Г. Бабенко, А.А. Залізник), категорії оцінності (Є.М. Вольф, Н.Д. Артюнова), категорії експресивності (В.М. Телія, Н.А. Лук'янова). Завдяки цим працям було визначено сутність та зміст цих категорій, більш чітко сформований термінологічний апарат, виявлені особливості їх реалізації на різних рівнях мови. Однак, не дивлячись на значні успіхи, досягнуті у цьому напрямку, залишається багато невирішених питань, зокрема про особливості взаємодії цих категорій, виявлення їх спільних та диференційних ознак. Саме тому метою нашої статті є виявлення спільних та диференційних ознак між поняттями оцінність, емотивність та експресивність.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проведений аналіз категорій емотивності, експресивності та оцінності дав змогу виділити такі спільні ознаки: (1) Всі три категорії за своєю сутністю є антрополінгвістичними, оскільки вони несуть у собі суб'єктивне ставлення мовця до